

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

00206

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2556/

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 มิ.ย. 2556	22	8102	5

ตามรอย

“เจ้าฟ้ามหาชีวิต”

เมืองเชียงตุง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 มิ.ย. 2556	22	8102	5

ในการปกครองระบบเจ้าฟ้าเชียงตุงอันมีพระมหากษัตริย์หรือ
เจ้ามหาชีวิต เป็นประมุขสูงสุด ทำหน้าที่ดูแลไพร่ฟ้าประชาชนนั้น กลายเป็น
ธรรมเนียมปฏิบัติที่ถูกสืบทอดต่อมาในเชื้อสายของราชวงศ์ที่เราไม่อาจ
ปฏิเสธได้ว่า ในหัวเมืองอันเป็นอาณานิคมของล้านนานั้นเคยมีการปกครอง
ด้วยระบบกษัตริย์ ซึ่งเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของผู้คนชาวเมืองมาช้านาน
ไม่ว่าจะเป็นเชียงใหม่ เชียงแสน เชียงตุง ลำพูน ลำปาง ซึ่งล้วนแล้ว
แต่เคยมีเจ้าผู้ครองนครปกครองดูแลมาแล้วทั้งสิ้น

กล่าวเฉพาะเชียงตุงนั้นมีประวัติความเป็นมาของเมืองอยู่ใน
ยุคสมัยใกล้เคียงกันกับเมือง “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” คือก่อตั้ง
เมื่อประมาณ 800 ปีที่ผ่านมา ตามตำนานการสร้างเมืองเชียงตุงกล่าวว่า
ครั้งหนึ่งได้เกิดเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ขึ้น ณ ริมฝั่งลำน้ำชีน แต่มี
พระดาบสรูปหนึ่งนามว่า “ตุงคฤษี” แสดงอภินิหารอธิษฐานให้น้ำที่ท่วมไหล
ออกไป เหลือไว้แต่เพียงหนองน้ำใหญ่กลางใจเมือง ซึ่งในเวลาต่อมาหนองน้ำ
แห่งนี้ได้กลายเป็นที่มาของชื่อเมืองที่มีความรุ่งเรืองว่า “เชียงตุง” หรือ
“เขมรัฐตุงคบุรี”

ในอดีตราชสำนักเชียงตุงมีความเกี่ยวพันอย่างแน่นแฟ้นกับ
อาณาจักรล้านนาเชียงใหม่ เพราะพงศาวดารเชียงตุง ระบุว่าเมื่อราว
800 ปีก่อน พญามังราย กษัตริย์ผู้ทรงสถาปนาอาณาจักรล้านนาได้ทรง
จัดทัพมาขับไล่พวกลาวซึ่งเป็นชนเผ่าดั้งเดิมที่มีอิทธิพลอยู่ในดินแดน

แห่งนี้มาก่อน แล้วจึงส่งราชบุตรมาปกครองเมืองเชียงตุง ดังนั้นกษัตริย์
ผู้ครองนครเชียงตุงในยุคต่อมาจึงสืบทอดเชื้อสายมาจากราชวงศ์มังราย
ซึ่งกษัตริย์เชื้อสายราชวงศ์มังรายปกครองเมืองเชียงตุงมานานถึง 48
พระองค์

ความสัมพันธ์ของเจ้าฟ้าเชียงตุงกับเจ้าหลวงล้านนายังคง
ดำเนินต่อเนื่องเรื่อยมา โดยเฉพาะในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง
ราชสำนักเชียงตุงกับเชียงใหม่ มีความเกี่ยวข้องทางเครือญาติกันยิ่งขึ้นเมื่อ
มีราชตระกูลของทั้งสองฝ่ายทำการอภิเษกสมรสกัน เช่น เจ้าอินทนนท์

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 มิ.ย. 2556	22	8102	5

ราชบุตรของเจ้าแก้วนรรัฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์สุดท้ายสมรสกับเจ้านางสุคันธา ราชธิดาของเจ้ารัตนะก้อนแก้วอินแถลง เจ้าฟ้าเชียงตุง และเจ้าหญิงทิพวรรณ ณ ลำปางทรงสมรสกับเจ้าพรหมลือ ราชบุตรของเจ้ารัตนะก้อนแก้วอินแถลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของราชตระกูลทั้งสองในอดีตที่ผ่านมาไม่เคยลบเลือนลงไปได้เลย

ยุครุ่งเรืองของการปกครองในระบบเจ้าฟ้าเชียงตุงถึงขีดสูงสุดเมื่อราว 150 ปีก่อน ซึ่งอยู่ในรัชสมัยของเจ้ารัตนะก้อนแก้วอินแถลง ซึ่งพระองค์ทรงครองราชสมบัติอยู่ในช่วงที่มหาอำนาจทางยุโรปกำลังขยายอำนาจล่าอาณานิคม ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ของไทย เจ้าฟ้าของชาวเชียงตุงพระองค์นี้ทรงมีพระปรีชาสามารถและสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับเมืองเชียงตุงเป็นอย่างมาก

ในปี พ.ศ.2450 หลังจากที่พระองค์เสด็จกลับจากการประชุมร่วมกับอังกฤษที่ประเทศอินเดียแล้ว พระองค์ได้สร้างพระราชวังหลวงหรือ “หอหลวง” ด้วยสถาปัตยกรรมแบบอินเดียผสมกับยุโรปขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักประทับ ซึ่งกล่าวกันว่าเป็นหอหลวงที่ใหญ่โตและสง่างามยิ่ง แต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองการเมืองในพม่าเกิดความระส่ำ ระส่ำ เกิดความขัดแย้งและความสับสนในการเจรจาเรื่องเอกราชกับอังกฤษทำให้เชียงตุงและรัฐฉานกลายเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพพม่า และรัฐบาลทหารเผด็จการพม่าต้องการรวมอำนาจการปกครองให้ขึ้นตรงกับพม่า ทำการขุด

รากถอนโคนทำลายระบบเจ้าฟ้าในหัวเมืองต่างๆ ของพม่า ด้วยเหตุนี้พระราชวังหลวง หรือ หอหลวงเชียงตุง จึงถูกทุบทิ้งด้วยเหตุผลทางด้านการท่องเที่ยวที่พม่ากำลังจะเปิดประเทศออกสู่สายตาชาวโลก ซึ่งเหตุผลของการทุบทิ้งหอหลวงเมืองเชียงตุง เพียงเพราะพม่าต้องการพื้นที่ใช้สร้างโรงแรม

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่บิวส์	11 มิ.ย. 2556	22	8102	5

ราชสำนักเชียงตุงที่มีกษัตริย์สืบทอดราชบัลลังก์ต่อเนื่องยาวนานถึง 48 พระองค์นานกว่า 800 ปีก็ถึงกาลล่มสลาย ชาวไทขิ่นในเชียงตุงและชาวไทใหญ่ในรัฐฉานจึงมีฐานะเป็นชนกลุ่มน้อยและพลเมืองชั้นสอง ถูกปิดกั้นทางเสรีภาพทางการเมือง อย่างไรก็ตามด้วยความผูกพันต่อระบบกษัตริย์ที่ฝังรากลึกมายาวนานทำให้ชาวไทขิ่นแห่งเชียงตุงมีอาจแยกความเป็น “บ่าวและเจ้า” ออกจากวิถีชีวิตได้ ทุก ๆ ปีในช่วงวันสงกรานต์บรรดาลูกหลานที่สืบเชื้อสายมาจากเจ้าผู้ครองนครจะทำการปิดกวาดเขตอู่บรรจุธิดของเจ้าฟ้าเชียงตุงซึ่งตั้งอยู่กลางเมือง

ชัยบุญ สิงหา อายุ 60 ปี ซึ่งเป็นชาวบ้านเจียงจันในฐานะของผู้อิทธิพลเข้าสู่สานเจ้าฟ้าเชียงตุง ได้อนุเคราะห์ให้พวกเราเข้าไปคารวะอู่บรรจุธิดของเจ้าฟ้าเชียงตุงซึ่งตั้งเรียงรายจำนวน 9 กู่ คุณชัยบุญได้บอกเล่าเรื่องราวของเจ้าฟ้าเชียงตุงผ่านข้อความภาษาไทขิ่นที่ติดไว้ข้างแต่ละกู่

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 มิ.ย. 2556	22	8102	5

“สุสานของเจ้าฟ้าเชียงตุงที่นี้เป็นกุบระจุลธิเฉพาะเจ้าฟ้าที่เป็น
ผู้ชายเท่านั้น องค์แรกเป็นของเจ้ามหาพนม ประสูติเมื่อ วันเสาร์แรม 7 ค่ำ
เดือน 10 จ.ศ.1143 ครองราชย์เมื่อปี จ.ศ.1175 สวรรคตเมื่อปี จ.ศ.1219
ส่วนองค์ที่สองเป็นของเจ้ามหาพรหม ลูกชายของเจ้ามหาพนม องค์ที่สาม
เป็นของเจ้าน้อยแก้ว ซึ่งประสูติเมื่อปี จ.ศ.1180 ครองราชย์ได้ปีเดียวเมื่อปี จ.ศ.
1238 และสวรรคตในปี จ.ศ.1239 กุบระจุลธิองค์ที่ 4 เป็นของเจ้าฟ้าเจียงแข็ง
หรือเจ้ากองโต ลูกชายของเจ้ามหาพนม องค์ที่ 5 เป็นของเจ้ากองคำฟู ลูกชาย
ของเจ้ากองโต ประสูติเมื่อปี จ.ศ.1236 ครองราชย์ในปี จ.ศ.1248 สวรรคต
ปี จ.ศ.1257 องค์ที่ 6 เป็นของเจ้ารัตนก้องแก้วอินแถลง น้องเจ้ากองคำฟู เป็น
กุบะที่สร้างขึ้นได้สวยงามซึ่งสร้างโดยช่างชาวอินเดีย องค์ที่ 7 เป็นของเจ้ากองโต
ลูกของเจ้ารัตนก้องแก้ว ซึ่งถูกยิงเสียชีวิต องค์ที่ 8 เจ้าพรหมลือ
น้องเจ้ากองโต ส่วนองค์สุดท้ายเป็นของเจ้าชายหลง ซึ่งเป็นเจ้าฟ้าลำดับที่
48 พระองค์สุดท้ายของราชวงศ์มังราย”

อย่างไรก็ตาม หลังจากทีรัฐบาลพม่าได้เปิดเชียงตุงออกสู่สายตา
คนภายนอกอีกครั้ง ทำให้เมืองแห่งนี้ได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในฐานะ
ของดินแดนซึ่งครั้งหนึ่งเคยรุ่งเรืองไพบูรณ์ด้วยระบบกษัตริย์ มีผู้คน
จำนวนมากต่างเฝ้ามองที่จะได้เดินทางเข้ามาเยือนเมืองแห่ง “อุดมคติ”
ที่มั่งคั่งด้วยพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต

เอกสารประกอบ

ธีรภาพ โลหิตกุล กว่าจะรู้ค่า คนไทในอุษาคเนย์ สำนักพิมพ์
ประพันธ์สาส์น 2544

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
ukrapong@chiangmainew